

יום שני 04 יוני 2012
י"ד סיון תשע"ב

לכב'
ח"כ דוד רותם, עו"ד
יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט
הכנסת, ירושלים

ח"כ נכבד,

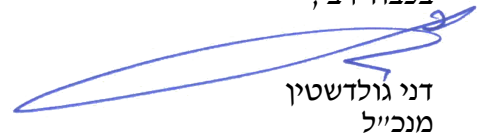
הנדון: תיקון לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993

לקראת הדיון שיתקיים בפני הוועדה הנכבדה בראשותך ביום 5 ביוני, 2012, הריני להביא בפני כב' את התייחסותו של מכון התקנים הישראלי להצעת התיקון לתקנה 6(א)(2):

1. תקנה 6(א)(2) בנוסחה הקיים היום, מחייבת עמידה בדרישות תקן ישראלי רשמי, כמשמעותו בחוק התקנים, תשי"ג-1953.
2. הדרישה לעמידה בהוראות תקן ישראלי רשמי, נגזרת מהוראות סעיף 9(א) לחוק התקנים, וזאת ללא כל קשר להוראות תקנות חובת המכרזים. כל מצרך שחל עליו תקן רשמי לא ניתן לייבאו לישראל או לשווקו בישראל, אלא אם הוא מתאים לתקן הרשמי שחל עליו, ובהתאם להוראות צו ייבוא חופשי אישור על עמידה בתקן צריך שיינתן על ידי מכון התקנים הישראלי.
3. הצעת התיקון לתקנה זו יוצרת אי בהירות מסוימת: קריאה של נוסח התקנה, לאור התיקון המוצע, עלולה ליצור רושם, כי עמידה בדרישות תקן בינלאומי מהווה חלופה לעמידה בדרישות תקן רשמי, ולא כך היא. על כן יש לוודא, כי נוסח התקנה לא ייצור בלבול בעניין זה, וכי יובהר שעמידה בדרישות תקן בינלאומי איננה יכולה להוות חלופה לעמידה בדרישות תקן רשמי.
4. גם אם תאמר, כי החלופה של עמידה בתקן בינלאומי הינה רק לשלב הגשת ההצעות למכרז, כלומר לצורך עמידה בתנאים המוקדמים, אך לא לצורך זכייה במכרז, הרי שהדרישה עלולה ליצור בעיה מבחינה פרקטית, משום שמציע שהצעתו תזכה על סמך עמידה של המוצר שהוא הציע בתקן בינלאומי, יצא מנקודת הנחה שהוא יכול לספק את המוצר כמות שהוא, בה בשעה שכאשר הוא יבקש לייבא את המוצר לישראל, לצורך אספקתו לעורך המכרז, הוא יידרש להתאימו לדרישות התקן הרשמי (מכוח הוראות צו יבוא חופשי), ובמקרה והמוצר לא עומד בדרישות, האספקה עלולה להתעכב זמן רב.
5. אם כוונת התיקון היא להתייחס לעמידה בדרישות של תקנים וולונטריים, הרי פשיטא שיש להעדיף עמידה בתקינה ישראלית, וזאת מהנימוקים הבאים:
 - 5.1. במכרז יש ליצור אחידות בדרישות מכל המציעים: הואיל ואין רק תקן בינלאומי אחד, ואין דומה, בהכרח, התקן האירופי לתקן האמריקאי (ויש גם תקינה יפנית ואוסטרלית ולפעמים עוד תקנים), קיומם של תקנים שונים יביא להצעות של מוצרים שונים. לא דומה בהכרח מוצר העומד בתקן אירופאי לזה העומד בתקן אמריקאי או לזה העומד בתקן ישראלי, גם אם המדובר במוצרים שיעודם זהה. יוצא, שאם נאפשר ליצרן אמריקאי להתחרות במכרז בו משתתפים יצרנים אירופאים או ישראלים, למשל, לא נוכל לערוך השוואה בין ההצעות, שכן כל יצרן יציע מוצר העומד בתקן הנוהג בארץ הייצור.

- 5.2. חוק התקנים בין כך ובין כך מחייב את מכון התקנים, על פי תיקון משנת 2000, באימוץ תקינה בינלאומית. ועדות התקינה מחליטות מהי התקינה הבינלאומית המתאימה לצרכי הארץ, והיא זו המאומצת על ידן. על כן, ברוב המקרים, מוצר העומד בדרישות אותו תקן בינלאומי שאומץ, יעמוד גם בדרישות התקן הישראלי, אך כאשר מדובר בתקנים בעלי דרישות שונות, אף אם יש בהם מן המשותף, הרי שלא ניתן לצאת מתוך נקודת הנחה שהמוצרים זהים בטיבם.
- 5.3. בתהליך האימוץ של תקינה ישראלית, מקובל להוסיף לה דרישות לאומיות הנובעות מהצורך בהתאמה לתנאים ייחודיים למדינת ישראל, כגון חקיקה לאומית דוגמת חוק מקורות האנרגיה, חוק החשמל, חוק המים וכו', תנאים אקלימיים וכו'. הדעת נותנת שיש לחייב את עורך המכרז לרכוש מוצרים המתאימים לתקינה מאומצת כנ"ל.
- 5.4. מרבית המשתתפים במכרזים הם גורמים ישראלים: בין אם הם יצרנים מקומיים ובין אם הם יבואנים. משתתפים אלה דואגים לכך שהמוצרים המיוצרים או המיובאים על ידם יתאימו לתקינה הישראלית. הדעת נותנת שעורכי המכרזים יתאימו את דרישות המכרזים למוצרים המיוצרים או מיובאים על ידי גורמים אלה. דרישה כי מוצרים יתאימו אפילו לתקן זר מסוים אם קיים תקן ישראלי יביא לקיפוחם של הגורמים הישראליים האלה.

בכבוד רב ,

דני גולדשטין
מנכ"ל